

חודש לפני פרוץ הפסטיבל לתיאטרון ישראלי
 אחר בעכו, מושבת רוח אמנותית חדשה
 מעבר לשינויים פורמליים ותקציביים, תחת
 שרביטו של המוכ"ל יעקב אגמון, מצטיירת
 השנה בשורה חדשה, שאולי תשנה את פניו
 המוסחרים של תיאטרון השוליים בישראל
 מדובר בטיפוח קבוצות תיאטרון שוליים,
 בסגנון הקבוצות הנסיוניות של שנות ה-70
 וה-80 • נושא הדגל של התופעה הזו הוא
 דודי מעיין, שלאחר שתי זכיות בפסטיבלים
 הקודמים, משמש היום כראש המרכז
 התיאטרוני בעכו

דודי מעיין: "קבוצות תיאטרון שמועלות על פי שיטת עבודה כה התהליך קודם לתוצאה, ולא למושג חברתי-אמנותי"

עכו, בשורה עכשווית

דניאלה פוטר

א

ת שנת הבר מצווה של הפסטיבל לתיאטרון ישראלי
 קודמו לפני מספר חודשים מתאזר מצד ארגון
 היוצרים ואמ"ל, שנוכחי לייצג את אמני התיאטרון
 המשתתפים, כמעט בהתנבחות, בפסטיבל התיאטרון
 היחיד בישראל.

המונחה התקשורתית סביב שכר הרעב לא הפריעה ל-200 יוצרים
 חדשים וותיקים להגיש הצעות לפסטיבל. 12 הפקות מאושרות
 שנבחרו לתחרות, ותחילו בחזרות נמרצות לקראת חול המועד טובות,
 בו יתקיים הפסטיבל שילכול עוד 14 הצגות בכורה במסגרת ההצגות
 המומנות והאחרות.

חודש לפני פרוץ החגיגה הגדולה, אפשר לצפות שבעתיד יוכר
 הפסטיבל הזה, לאו דווקא כשערווייתי (היו כבר יותר), בן מספר מול,
 או ממוג ומשופץ יותר (כברו המארגנים) אלא דווקא בזכות הרוח
 האמנותית החדשה שדומה שמשכת בו, ואולי תיבטח סוף סוף גם
 מעבר למשכת ההפינגי הדריפטי.

כרגע, אפשר רק לסכם את הצהרת הכוונות הטובות של מנהלי
 הפסטיבל. השנה חזרו יחד מספר אנשים, כל אחד מהם בעל בעל
 רקודר תיאטרוני ותרבותי מרשים. מב"ל הפסטיבל החדש הוא
 אמנותי אנגליה, איש תיאטרון ותיק בעל גבע קסם, שהקים לתחיה
 יענקל'ה אנגל'ה, איש תיאטרון ותיק בעל גבע קסם, שהקים לתחיה
 הרבה מוסדות תיאטרון. אגמון הוא גם האיש שעומד מאחורי הרעיון
 והצלחת התיאטרונטון, לכאורה, בן חורג לפסטיבל עכו, אשר מצא את
 מקומו בכבוד בהיררכיה המשפחתית.

שלא כבשנים קודמות, בהן ניהל איש אחר בעל טעם מסוים את
 הפסטיבל (שמוקדו הספרי, למשל, המנהל האמנותי החדש של
 הקאמרי, שפרש בשנה שעברה, או ערן בניאל שקדם לו, כיום מנהל
 אמנותי כחאן הירושלמי) נושא אגמון בנטל כשלצדו ועדה אמנותית
 מכובדת שמייצגת סוף סוף את היוצרים עצמם.
 אגמון: "השנה יש הנחלה אמנותית, שמלווה את כל ההצגות בכל
 שלבי ההפקה וכוללת את אלי זוהר, יו"ר התהלה, ואת שלוש
 שבני ההפקה גורביץ, רמי רגון ורודי מעיין, שצמחו בפסטיבל עכו
 ולכולם ניסיון בתהליך העבודה הייחודי בה".

ביטול "החממה"

מ עבר לשינויים פורמליים ותקציביים (כיו השאר, ביטול מסגרת
 "החממה" המופלית לרעה, שהאחרת עם המסגרת התחרותית),
 מצטיירת השנה בשורה חדשה שאולי תשנה את פניו המוסחרים של
 תיאטרון השוליים בישראל. מדובר במגמה של טיפוח קבוצות תיאטרון
 שוליים, בסגנון הקבוצות הנסיוניות של שנות ה-70 וה-80.

לא עוד רק הפקות שקמות כעוף החול, חודשים לפני הפסטיבל,
 לחמש הפעות בזק וחזרות לתנומת נצח לאחריו, אלא עידוד הציף של
 עבודה יצירתית מתמשכת, שמרגישה את תהליך העבודה במקום את
 התוצאה, ומאפשרת ניסויים והתנסויות שהן בגדר מותרות בתיאטרון
 הממסדי.

נושא הדגל של התופעה הזו, המוצאת ביטוי דווקא במסגרת
 ההצגות המומנות והאחרות של הפסטיבל ופחות בתחרות, הוא רודי
 מעיין, ראש המרכז התיאטרוני בעכו, המבטח על אופטימיות חדשה:
 "אפשר בהחלט לסמן תופעה של קבוצות תיאטרון. הווננה לקבוצות
 שמועלות על פי שיטת עבודה, כה התהליך קודם לתוצאה, ולא למושג
 חברתי אופנתי".

מעיין מוכנע שתפקידו של הפסטיבל ליצור שינוי של ממש בנף
 התיאטרוני המקומי, ומציג את האני מאמין שלו: "תפקידו של
 הפסטיבל לטפח תיאטרון ישראלי מקורי ואלטרנטיבי, שידרבו ויהפוך
 את הקיים. הטאט הקומון של הפסטיבל הוא יסודו על ידי מנט
 ניהולי ולא אמנותי, אשר מתבטא גם כיום בתקציב. אם הפירמידה
 היתה הפוכה, גם הגישה היתה שונה".

או עכשיו אתם עושים מהפכה שקטה?

מעיין: "מהפכות לא צריכות להתרחש בריליה. אני פשוט מציע
 להיפרד מסינדרום חומה ומגול. אין פסגים אלא עבודה, והרברים
 ייווצרו לא כתוצאה מיוזמה מנהלתית, אלא רק בעקבות יוזמה אמיתית
 ועקבית של אנשים שיוצרים בשפה העברית, מתוך עולם דימויים
 ישראלי שמדבר לכל צופה. מובנה מתיאטרון אלטרנטיבי" אני מתכוון
 להתמודדות בכביצע, בחלל, במפואיה. בשוליים קורים מעניינים
 יותר מאשר בכוס המים הסטירליים".
 אם עד כה שימש הפסטיבל מעין קרש קפיצה ליוצרים טריים

ואלמוניים, שקיו להתגלות ולהשתקע בסופו של דבר בחיק הממסד
 המנומנם, הרי שהשנה מושכת הגישה החדשה באופן טבעי יוצרים
 וותיקים יותר. פה הם מקבלים הזדמנות להגשמת חלומות בלתי
 אפשריים בתיאטרון הרפרטוארי, ולהמשיך עבודתם במהלך השנה, בין
 פסטיבל לפסטיבל, ללא הלחץ הכספי הרגיל שדורש תפוקה מיידית
 ומכניסה.

"אופרת היהודים" ואיום גרעיני

ה נציג הכולט ביותר של התופעה הוא יורם פורת, במאי אנטר
 ממסדי שכתב ומביים את הפרויקט היומני המורכב ביותר
 בעכו. 18 שחקנים עוברים אתו כבר מספר חודשים על "אופרת
 היהודים" - מסע בן 4 ימים רצופים אל תהיהכרה של החלום הציוני.
 ההפקה נעשית בשיתוף תיאטרון הקיבוץ, מת"ן ותיאטרון חיפה,
 שמפיץ עוד שתי הצגות אחרות בפסטיבל: "israel 10 points",
 בהשתתפות קבוצת הפרויקט של גולה צ'לטון, ממייסדי שיטת העבודה
 הקבוצתית בישראל (יחד עם עורך קוטלר, המנהל הנוכחי של
 התיאטרון), ו"אריפוס", הסטודיה הקלסית של סופוקלס, בנימוי יוסי
 יורעאלי שחור אחרי שזות ארוכה בחו"ל.

הקבוצה היפואית של אבישי מילשטיין, "תיאטרון נוצר", עובדת
 כבר שנתים על "מחזות מלחמה" של אדוארד בונד, נעוץ טרילוגיה
 העוסקת באיום הגרעיני. בעכו יוצגו שני חלקיה הראשונים, העוסקים
 בתקופת טרום המלחמה ואחריו בניצוליה.
 נטע פלוצקי מוכרת אולי פחות לציבור הרחב, אבל השתתפה
 בפרויקטים של אנשי תיאטרון ידועים בעולם, הקנו לה כקרב שחקנים
 מעמד של כמעט גורו בנושא תיאטרון התנועה הלא קונבנציונלי. יחד
 עם משתתפי פרויקט קהילתי משגב, הפועל בגליל, היא תביים את
 "הספינצ" בשיתוף הקהל, סביב שולחן ערוך.

הפקה נסיונית נוספת בשיתוף הקהל שיעלה על "האוטובוס" אשר
 יסייר ברחבי ההווה הישראלית, מביים פבלו ולצמן. הנוסעים יפגשו
 עם תושבי האזור, ערבים ויהודים, במטרה לטשטש את גבולות החיים
 והאמנות.

את הטעם הקבוצתי-עולמי הרחב, יספקו שני במאי תיאטרון
 אמפרוביזציה משיקנו, שדרון פסנקו וג'סטין גרינברג, שהגיעו כדי